

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 13

1967

«ET BARN TEGNER KRIGEN»

KRISTENDOM OG POLITIKK

UTKAST TIL STATUS

1. Den katolske presse utgjør en del av de respektive lands samlede presse. Dens formål er å bidra til den samlede informasjonsformidende og opinionsdannende presse i Norden og virke som presseorgan for den katolske befolkning.

2. Den katolske presse i våre land tar på journalistisk basis del i de pastorale og apostoliske oppgaver hvis øverste ansvarlige instans er den lokale biskop.

3. De katolske pressefolks oppgave er ansvarsbevisst å varetta den pedagogiske formidling av det annet Vatikanconsils reformprogram. De vet seg forpliktet av konsilets målsetninger når det gjelder såvel forholdet til den ikke-katolske verden — kristen som ikke-kristen — som respekten for friheten og bredden i den indre-kirkelige katolske opinion.

4. Den katolske presse tilslutter seg prinsipielt den sedvanlige nordiske presseetikk hvorunder forpliktelsen til en fullstendig, åpen og likevektig informasjon må forutsettes.

- Det er den ansvarshavende redaktørs oppgave i sin gjerning alltid å ha pressens ideelle mål for øye og i troskap mot ytringsfrihetens ukrenkelige prinsipp etter beste skjønn å arbeide for det som han mener tjener Kirken og samfunnet.
- Redaktøren må respektere den objektive sannhetssøkende reportasjes prinsipper, skjelne klart mellom fakta, og vurdering og unngå fordekt propaganda. Den mening, bladet forfekter, skal fremgå klart som en redaksjonell oppfatning både ved sitt innhold og ved sin form.
- En redaktør forutsettes å dele sitt blads katolske grunnsyn, men innen rammen av dette skal han ha frihet til å hevde sine meninger, selv om de i enkelte spørsmål ikke deles av utgiveren. Kommer han i løselig konflikt med den lokale biskop, forplikter han seg til å trekke seg tilbake fra sin stilling.
- Redaktøren har det personlige og fulle ansvar for bladets re-

daksjonelle innhold, og han må ikke la seg påvirke til å hevde meninger som strider mot hans samvittighet og overbevisning. Han leder og har ansvaret for sine medarbeideres virksomhet.

Redaksjonen bør bestå av kompetente personer med journalistisk erfaring som er seg sitt ansvar over for såvel Kirken som det øvrige samfunn fullt bevisst.

Hjelp til flyktingene

Den pavelige misjon i Palestina som siden 1948 spesielt har arbeidet for flyktingene, øker nå sin innsats. Paven har gitt lederen av dette arbeidet, mgr. Nolan en personlig gave på omkring 50 000 dollar, og den 13. juni gikk et spesialfly fra Rom til Amman med medisiner og mat, den første direkte hjelp fra Vatikanet til den nye flyktingestrømmen fra kampområdene.

«Jerusalem internasjonal by»

«Osservatore Romano» gjentok i en lederartikkel den 10. juni pavens forslag om å internasjonalisere byen Jerusalem.

To kardinaler døde

Erkebiskopen av Palermo, kardinal Ruffini og erkebiskopen av St. Louis i USA, kardinal Ritter døde i juni måned.

FORSIDEN

Verden har igjen gjennomlevet en alvorlig krise, Midt-Østen. Vi har valgt dette bildet som et symbol på alle menneskers uro og frykt: «Et barn tegner krigen».

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og	11.00 — 19.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 — —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvg. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romeriksgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonsgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK, Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45 —
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordsgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eystein kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII) (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

IKKE BARE ARBEIDSRO

I løpet av de tre, fire siste dagene er det antagelig tatt en avgjørelse av de nordiske biskoper om vår katolske presses status og arbeidsform i Norden. På bispekonferansen i Trondheim har biskopene, etter hva «St. Olav» har grunn til å tro, behandlet forslagene fra pressefolkenes København-møte i november ifjor og sagt ja eller nei til det foreliggende utkast til retningslinjer. Det er retningslinjer som allerede betraktes som bindende av medarbeidere i våre bispedømmeblader og nyhetstjenester i Stockholm, København og Oslo. (Se foregående side.) Og det er, tror vi, riktig å si at avgjørelsen vil rense luften. Man kunne ikke ha fortsatt stort lenger uten de samlede biskopers klare beskjed om denne pressevirksomhet som på en eiendommelig krakilsk måte har vakt splid og misnøye blant trosfeller.

Kort før biskopene satte kurs for Trondheim ble det således sendt et leser-brev til biskop Martensen i København med krav om «en radikal endring av den redaksjonelle sammensetning» av Katolsk Ugeblad. Stockholm har opplevd stormfulle tider når det gjelder sin Kyrkotidning, i Oslo har vi også ofte kjent en temmelig kald vind blåse gjennom redaksjonen. Den har visst både her og i Danmark av og til vært så vintersur og preget av uvilje at man må lete etter forklaring andre steder enn i det presse-etiske.

Møtet i Trondheim kan ha gitt katolsk presse den arbeidsro den trenger og en gang for alle ha fastslått de prinsipper som nå må legges til grunn for dens virksomhet, prinsipper som gir dens redaktører større frihet enn noen gang før — og betraktelig større ansvar. Katolsk presses kvinner og menn i Norden har vært enige om at man skal påta seg dette ansvar, og det har i stillhet vært praktisert i noen måneder.

Et viktig punkt i debatten om katolsk presse blant prester og legfolk i denne «prøvetiden» har vært vår monopolstilling. Det gjelder for alle de tre skandinaviske land at deres lille katolske presse står med et slikt monopol, det finnes ingen konkurranse om lesernes gunst hva det katolske stoff angår. Dette monopol bør, ifølge kritikken, bety at redaksjonene siler nyheter fra den katolske verden for å beskytte leserne. I den siste danske protest-skrivelsen som vi omtalte heter det videre: «Av et nyhetsorgan med ugebladets monopolstilling i stiftet kan man med føje vente en mer lojal avveining av informasjonsstoffet, såvel av hensyn til bladets lesere som av ansvarsfølelse overfor landets øvrige befolkning.»

Efter beste evne forsøker medarbeiderne i de tre land å foreta en avveining, bladene er ikke og skal ikke være preget av for eksempel et bestemt politisk syn. Dette er imidlertid ikke sakens kjerne her. Sakens hovedpunkt er at medarbeiderne, med erfaring fra Nordens øvrige presse, oppfatter monopolstillingen etter hvert på en ganske annen måte. Monopol betyr ikke først og fremst større varsomhet, en finere avveining, et større preg av dette å ha en pastoral oppgave. Selvfølgelig har bladene en pastoral oppgave, det er tydelig uttrykt i det utkast til status som biskopene har fått og nå har vurdert. Men monopol betyr fremfor alt at denne lille presse ikke har

lov til å underslå viktige nyheter som katolske lesere ikke har andre muligheter for å få. Monopol betyr et veldig ansvar for virkelig å gi et noenlunde riktig bilde av dagens katolske verden og dens faktiske problemer. At disse problemer ikke alltid er oppdaget av enkelte kritikere er beklagelig, men ikke bindende.

Den krakilske og vel enkelte ganger besynderlige opp-treden som man har sett her og der i disse siste månedene og som kanskje har gitt de redaksjonelle medarbeidere en følelse av å være lovløse og som har vakt en mild forundring hos enkelte ikke-katolske venner, har som vi innledningsvis hevdet en dypere mening og bak-

grunn. Vantrivsel og bekymring hos enkelte ved dagens situasjon i den katolske kirke har skapt reaksjon. Derfor gjelder det i disse dager ikke bare å få arbeidsro for den katolske presse her i Norden, det gjelder meget mer enn det.

Ved en klar avgjørelse kan biskopene si fra at dagens utvikling i vår presse bygger på et tillitsforhold som er i pakt med utviklingen ellers i den katolske verden og som var ønsket av Konsilet. Men det gjelder kanskje også indirekte, tror vi, å minne både journalister og lesere om at ingen av oss er fullkomne, at vi alle gjør feil — og har rett til det. Og at vi bare kan gjøre vår jobb, enten det er som skrivende eller som kritiske, oppmerksomme og engasjerte lesere hvis vi i fellesskap vender oss til Kirkens Herre med bønn om tålmodighet og forståelse og overbærenhet.

(Forts. neste side)

JAN CATO MOLLESTAD:

KRISTENDOM OG

FORAN HØSTENS KOMMUNEVALG

Vi står foran et kommunevalg. La oss nytte dette som et utgangspunkt for noen enkle betraktninger omkring spørsmålet kristendom og politisk engasjement:

Det er ikke så særdeles ofte man her i landet hører politikk bli diskutert i katolske kretser — eller at man ser politikere stige frem ifra våre rekker. Kommer dette av at vi katolikker som gruppe er så liten at vi — som «samfunnsmennesker» — ikke synes vi har krefter mer enn til å holde vårt eget organisasjons- og menighetsliv gående og således finner at vi ikke er i stand til også å kaste oss inn i løsningen av det større samfunnsproblemer? Men er det slik at vi ikke makter å delta i de politiske avgjørelser på annet vis enn ved å legge stemmesedler i urner ved jevne mellomrom, er vi ikke da i den situasjon at vi mister medbestemmelse når det gjelder betydningsfulle begivenheter — begivenheter der vårt syn muligens hadde vært av viktighet å få med?

Nå er det ikke rimelig at vi katolikker med det første vil bli en «pressgruppe» som partiene er nødt til å ta hensyn til. Men som årene går, er det ikke helt usannsynlig at vi kan bli så mange at man på det politiske plan må ta oss med i bildet i en annen grad enn nå: I Sverige — landet som på så mange måter foregriper utviklingen i Norge — kan man støte på uttalelser som forteller at enkelte der regner med at utviklingen vil gå i den retning at utlendinger vil bli et befolkningsinnslag av ikke uvesentlig omfang. Mange av disse utlendingene kan man gå ut fra kommer fra katolske land. Utlendingenes tilstrømming til Norge er ikke av svenske dimensjoner. Men vi ser da stadig flere utlendinger rundt oss. — Også dette at vi katolikker her i landet år for år øker i antall, kan være med å understreke behovet for politisk bevissthet

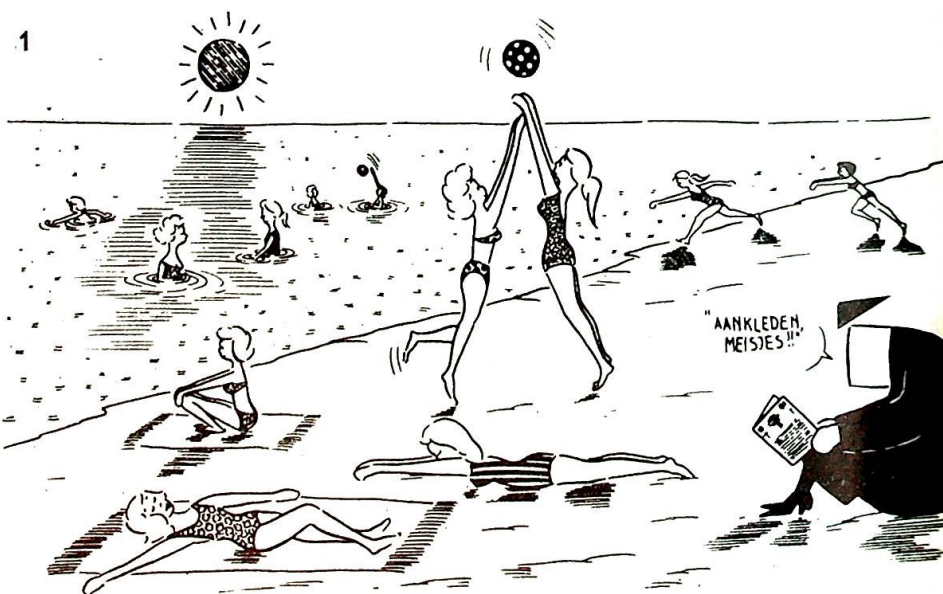
blant oss: Som befolkningsminoritet på et bestemt felt har vi visse særinteresser å ivareta, interesser som krever en rimelig innflytelse — på en eller annen måte — innen bestemte offentlige organer, — og i og med at vi som minoritet vokser, øker naturlig nok kravet på løsninger av våre problemer, sikring av våre interesser. — Det er forresten ikke alltid «pressgruppens» størrelse *resultatene* avhenger av: Den iver og innsatsvilje «pressgruppen» viser, er selvsagt av betydning. Med andre ord: Om vi ikke er så mange, vi katolikker, kan vi være med å prege det politiske liv bare vi innstiller oss på å være aktive når det gjelder å løse samfunnsproblemer — og våre egne særproblemer — med våre «*løsningsmodeller*».

Spør man så i hvilke sammenhenger det er viktig at vi som katolikker og kristne gjør den innsats vi måtte kunne klare på det politiske felt, er det ikke vanskelig å svare:

For det første er det opplagt at intet er gunstigere enn om ekte kristelig kjærlighet gjennomsyret politikken, — og vi kunne forhåpentligvis (tross

all vår skrøpelighet) være med å fremskaffe større grad av kjærlighet til nesten når politiske avgjørelser fattes. — For det annet gis det en rekke saker hvor man *direkte* ser at det hadde vært av betydning for oss — ut fra vårt katolske syn — om vår mening ble (eller blir) hørt: Man kan eksempelvis tenke på abortlovgivningen, forholdet kirke/stat og hjelp til U-landene. — For det tredje: En del sakskomplekser berører oss katolikker som gruppe betraktet, — vi kan nevne spørsmålet religionsfrihet (dissenterlovgivningen), saker som pengebevilgninger fra stat og kommune til frie skoler. — Det skulle være grunner nok til at vi katolikker brukte en del av vår tid til arbeid med samfunnsproblemer, til politikk.

Når det gjelder direkte politisk arbeid innen politiske partier, står vi alle overfor dette valget: *Hvilket parti* skal vi støtte? — I visse land har det vokst opp kristne politiske partier — årsaken har (i utlandet) ofte vært at de andre partiene har dannet front mot kirke og religion. I Norge har ikke mange av partiene gitt ut-

Er biskopene av den mening at dette fellesskap trues av redaktørens nye posisjon, vil disse redaktører i lojalitet og uten å nøle vike plassen. Har biskopene imidlertid godkjent den nye arbeidsform, må kritikerne besinne seg på

hva fellesskapet egentlig betyr og ikke forsøke å oppnå en falsk enighet om de tusen oppgaver og detaljer gjennom palassrevolusjoner, protestskrivelser og pur vrangvilje.

Det er ikke bare arbeidsro det er snakk om.

A. R.

POLITIKK

SOMMERKURS I EUROPA?

I NORGE

trykk for kristendomsfiendtlighet: Ingen av våre partier som i dag har representanter på Stortinget, kan sies å innta en generell antireligiøs holdning. Og det ser også ut som vi katolikker har spredd stemmene våre på alle «Stortings-partiene (dette er noe jeg blant annet har kunnet konstatere ut fra samtaler med politikere med forskjellig partibakgrunn — som jeg har utspurt om forholdet til nett-opp katolikkenes interesser). — Det skulle neppe være grunn til å oppfordre eller oppmuntre katolikker til å støtte noe bestemt parti ut fra våre særinteresser som katolikker eller som en minoritetsgruppe innen befolkningen.

Men — det som kan være verd nok en gang å understreke er at vi katolikker som kristne har et betydelig samfunnsmessig ansvar hvilende på oss — fordi samfunnet trenger å høre våre synspunkter, vår innsats i politikken, og fordi våre egne spesielle problemer som en minoritet i samfunnet gjør det tvingende nødvendig at vi er *politisk* våkne: Vi har ansvar på grunn av våre trosfeller, våre etterkommere og våre medmennesker i det hele.

(Se også side 207)

Det er et spørsmål om man ikke kan systematisere og utvikle våre katolske sommerarrangementer i utlandet ved å legge større vekt på det rent faglige moment når det gjelder innføring i vertslandets sprog og kultur, skriver Torfinn Juell i en uttalelse om spesielle sommerkurs i Europa.

Man kunne f. eks. tenke seg å låne /leie et katolsk internat for ca. 4 uker på et tidspunkt hvor det ellers sto tomt, eller søke innkvartering i katolske familier i begynnelsen av den norske skoleferien hvor ungdommen på kontinentet ennå har skole. Leder og lærerkrefter fra Norge (prester, søstre lærere) kunne sammen med innfødte krefter sørge for inntil 3 timers undervisning pr. dag, fordelt f. eks. med 2 timer på sprog og alminnelig kultur og 1 time på religion. Resten av dagen og spesielle dager ellers kunne være viet praktiske gjøremål, ekskursjoner, turer, sport og ellers normalt ferieliv med bredest mulig kontakt med landets egen ungdom.

Samtidig må man ha for øye, særlig med henblikk på utnyttelsen av det fremtidige Mariaholms kapasitet, at opplegget naturlig vil føre til en livligere kontakt med utenlandsk katolsk ungdom, evt. i form av utveksling, med alt dette innebærer.

Jeg vil gjerne understreke at der må trekkes en klar grense mellom slike

arrangementer og de typiske rettettpregede eller religionspedagogiske opplegg (Nordisk Højskole, Nordisk Sommerskole) og rent organisatoriske sammenkomster. Disse må og bør kunne bære seg ved sin egen indre styrke, skriver Juell bl. a.

DEN NORSKE BOKKLUBBEN

sender for tiden ut på nytt *Franz Werfels* fine roman om Lourdes — «Sangen om Bernadette» — i to bind.

TIDSSKRIFTET «LIBERALT PERSPEKTIV»

har utgitt et spesialnummer om «Fremmedarbeiderne i Norge». Blant bidragsyterne er lederen for Caritas Norge, pastor *Harald Taxt*.

2

«St. Olav»s lesere har også i foregående numre møtt den hollandske tegneren Marcus og hans fornøyelige samling «Roomse Moppen». Dagens to situasjoner må sees i sammenheng — vi har ingen tekst.

BLIKK på TIDEN

PÅ VEI TIL SVINESUND

■ Så har vi porno-prosess igjen. Denne nye type rettsprøving synes regelmessig å utarte til en uverdigg farse både for litteraturen og jussen. At rettsinstansen prøver de lover vi har, og som trolig et demokratisk flertall i folket godt kunne tenke seg å opprettholde, er én ting. En ganske annen, og et hår latterligere, er noen av de argumenter som føres i marken fra penneyrkets folk. Publikum flest tar det vel med et flir eller en mild undring over rettsreferatene, når det er på dette grunnlag og i slikt selskap gravalvorlige litterater mobiliserer sin Eidsvoldspatos til vern om åndsfriheten. Som i Mykle-saken har forsvarer mobilisert en presumptiv fagmann fra brøderfolket som erklærer at porno-prosaen egentlig, rett betenkt, er kristendom, evangelium — ja Bergpreken. Spesialistens kontakt med den sakrale tekst turde være noe på avstand i tid og begripelse!

I Danmark har en foreløpig gitt opp og avskaffet enhver pornologivning når det gjelder det trykte ord. Det er et eksperiment, inntil videre vil det trolig gjøre København til et kjempemessig europeisk marked for det dypt reaksjonære syn på kvinnen og kjærlighetslivet som preger det meste av denne «litteraturen». Dansker flest tenker ikke med glede på at varemerket «Made in Denmark» i fremtiden skal minne om helt andre ting enn smør, bacon og stilmøbler. Sverige er Sverige. Det har Sverige på dette særlige område ikke hatt megen internasjonal glede av — vi kjenner svensker som nødig skilter med sin nasjonalitet utenlands. Presset for å få Norge til å «følge opp» i en konkurranse av denne art forekommer oss korttenkt — vi får heller tåle den lovede «porno-kiosk» på den svenske siden av Svinesund(!) som en markering av at her begynner en annen samfunnstype, på godt og ondt.

Kristne mennesker har prinsipielt sine klare kriterier for hva som er skitt og hva som er kanel, når det gjelder tekster og bilder. Muligens avvikles faktisk den del av vår lovgivning som ennå er preget av disse kriterier, og sjokkerte masseprotester fra kristent hold virker formodentlig bare mot sin hensikt. Mon ikke Oslos trauste politimester Gjerde egentlig sa et fornuftig ord, da han i retten antydte at alminnelig sunn sans etterhvert vil redusere porno-bølgen til rimeligere dimensjoner og til den illeluktende litterære underverden hvor den hører hjemme, når nysgjerrigheten blir til kjedsomhet. Der finnes da i dette land et meget stort antall mennesker som, ganske ubundet av den kristne moral, innser at denne særlige form for pop-kultur og ukultur er et samfunnsområde. Vårt samfunn fremmer, også som sekularisert miljø, et menneskesyn og en verdiforpliktelse som egentlig er pornografiens forflatning og forfalskning av kjærlighetslivet inderlig fremmed. En fristes til å si: La myndigheter i rettspleien, undervisningen, ordensmakten osv. få erfare massepornografiens sosiale konsekvenser og reagere på dem ut fra samfunnsmessige hensyn. Det skulle være merkelig om det ikke, med eftertanken, førte til lovregler som har en sterkere begrunnelse enn den vi har idag. Det kunne

Jens Bjørneboe — satte det hele i gang.

blant annet avsløre den bristende logikk i en viss radikalisme som ekvilibristisk forener prisverdige krav om kvinnens frigjørelse og likestilling med en litteratur som i vid utstrekning oppdrar til kynisk kvinneforakt og livsudyktighet.

OMSTRIDT LEDER

■ Et par leserbrev setter et spørsmålstegn ved vurderingen i «St. Olav»s leder i forrige nr. — ett av dem trykker vi under «Leserne skriver» i dette nr. Det er stormaktens påståtte medansvar for Midt-Østen-konflikten som visst falt somme tungt for brystet.

Forskningsstipendiat Lars Roar Langslet har selvfølgelig rett når han fastslår at stormaktene i den akutte situasjon presset på for å stanse krigen, vel ikke minst fordi de så at den hurtig ville blande dem selv inn. Men noe må de jo ha ment med å utruste begge parter i dette uhyggelige folkehatet med siste skrik i våpenteknikken. Den internasjonale presse er, så vidt vi kan se, temmelig enig om at bak konflikten ligger dette avgjørende anliggende: Innflytelsen over det oljerike og strategisk viktige Midt-Østen. Også dette er «kjensgjerninger», som det ville være naivt å overse.

Det betenkelige ved stormaktspolitikken har vært stormaktens vilje til å bygge opp et militært sprengfarlig område akkurat her, hvor tvert om pasifiseringen var en innlysende nødvendighet. Det har ofte vært beklaget, blant andre av pave Paul, at stormaktene når det passer dem svekker og underkjenner fredsmakten FN, med sine egne vel oversiktlige interesser for øyet. For å slåss må man ha våpen. Russerne, amerikanerne, engelskmennene og franskmennene var skjont enige om å levere de våpnene, til «sine» stedfortredere. Bak de nære, og meget forståelige mål i Israels kamp lå den gode gamle terror-balanse — den som de to siste paver så sterkt har unnagt som grunnlag for en varig fredelig orden. Det må være kristne mennesker tillatt å ta de to siste pavers sterke oppfordringer til en konsolidering av FN og av den folkerettslige løsning av konfliktene alvorlig. Det innebærer visst, som verden er i dag, en viss mistillit til stormaktens kløe etter å ordne dem på egen hånd, *manu militari* og med talløse uskyldiges død og lidelser som pris.

NYE MENN — NYE TANKER

■ Det ærverdige tidsskriftet «Kirke og Kultur» har gjennomgått en merkbart ansiktsløftning som fortjener oppmerksomhet og sympati på kristent hold — yngre navn og yngre ideer har gjort sitt inntog og markerer et generasjonsskifte som visst er et gunstig og livsnært *aggiornamento* i både dette og hint.

I sitt mainnummer (5) tar tidsskriftet med bredde opp krig-fred-problematikken, og det på en måte som får en til å rope: Endelig! Endelig et oppbrudd fra den noe søvnige og øvrighetskirkelige ufølsomhet på kristent hold i Norge for den nye fredsproblematikk vi har fått siden siste krig. Psykiateren Nils Johan Lavik trekker med fin og saklig situasjons-fornemmelse opp profilen til fire velkjente holdninger i fredsdebatten: Den tradisjonelle «forsvarsvenn», «gammelpasifisten», den moderne «forsvarsvenn» og «ny-pasifisten», og formulerer treffende noen av de spørsmål som den aktuelle situasjon stiller kirken og den enkelte kristne. Det er allerede meget — svarene får man ikke gratis:

«Skal Kirken svare, støter den trolig på store teologiske og kirkeorganisatoriske vanskeligheter. Er det så at den ikke har noen kompetanse til å gi noe offisielt svar, som jo i så fall måtte være basert på en toppkvalifisert moderne virkelighetsorientering forenet med dyptgående teologisk gjennomtenkning? Er det kanskje best både for evangeliets skyld og for verdens skyld at Kirken som Kirke er ytterst forsiktig med å svare?

Hvordan det enn måtte være med dette, er det i hvert fall klart at ethvert kristenmenneske plikter å stå i et reflektert forhold til de problemstillinger som er reist. Kanskje det kunne være en god begynnelse at den kristne begynte å spørre, begynte å lete på en ny måte. I evangeliet svarer Gud mennesket når det spør om syndenes forlatelse, men når det gjelder spørsmålet krig—fred gir han da noen direkte svar? Bliir ikke mennesket kallet tilbake til jorden for å lete, for å spørre rett og for om mulig finne brukbare svar sammen med sine medmennesker?»

Jo unektelig — Laviks prosa røber en gledelig nyhet i den yngre kristne generasjon hos oss: Den dialog-beredte troende.

Jardar Seim gir ellers i samme hefte et veltenkt uttrykk for nypasifismen som alternativ, mens Sven Haugsgjerd tar mer filosofisk-eksistensielt på standpunktene begrunnelse. Gunnar Breivik redegjør for problemets åndshistoriske bakgrunn, også det med likevekt og kunnskaper, og det tankevekkende særnummeret avsluttes med en artikkel av Svein Eriksson («Å elske og hate sitt liv») som også bærer preg av forsiktig saklighet

og «global» tankegang — dvs. sans for verdensperspektivene. Så «tross alt»-preget og mistenksomt selvransakende er kanskje en kristen livsholdning for mange av de unge idag:

«Finnes det noe mønster i den kaotiske livsveven? Finnes det noen punkter eller linjer som kan gjøre det mulig å antyde en balanse i bildet? Kan jeg overfor min erkjennelse og i min situasjon anvende et allerede gitt tolkningsmønster som ikke resulterer i sentimental selvrettferdiggjøring, men som gir en bekreftelse på min historiske situasjon, på opplevelser og erfaringer som jeg ikke kan frigjøre meg fra? Og som på tross av innsikten i verdens kaos og menneskets intethet (eller kanskje i opprøret mot denne) føder en holdning som frigjør til handling. Jeg trenger en visjon som kan gjennomlyse mitt liv, ikke idealer som frister med verdensfravendt åndelighet eller med effektiv tverrsikkerhet, men konkrete visjoner som forsoner meg med egne indre uløselige spenninger og viser vei mot andre menneskers muligheter, tanker og følelser.

Kristendommen: En selsom blanding av engler, djevler, en langhåret og gloriøs Jesus-skikkelse, tåredryppende bønnemøter, falske vitnesbyrd, pengeklirr, ubehjelpelige prester, Bachs fuger, brød og vin.

Men på tross av alle kristelige dumheter, åndelig humbug, triviell fromhet, makt- og æresyke fredshissere og teologiske krumspring og inkonsekvenser, kan jeg i og gjennom alt dette mosegrodde ane et kristent sprog hvori jeg ser meg selv, hvori jeg kan oppfatte noe av virkeligheten, og derved *forholde meg til den.*»

Det er unektelig mer komplisert enn somme feltprestens syn på saken. Men kanskje det nettopp rører ved de egentlige spørsmålene?

Frater Candidus.

DIKT OM BALLONGER

Herre, vi er som barn
som har blåst opp
enorme hvite ballonger
i en drøm
og mistet dem, sett dem
stige til værs
for at vi siden, våkne,
skal leve fra
dag til dag i redsel
for smellet og den
heten som vil smelte oss
til rennende tinnsoldater.

Det er ett håp,
at du
husker dine løfter,
at de også er virkelige
som vi tror.
At du vokter
ballongene
vi mistet. Tilgir at
drømmen var hat,
at vi lekte med dem i
vanvidd, truet vår neste
med heten. Tilgi oss,
vi kan ikke leve slik
stort lenger,
stirrende mot himmelen
etter bare ballonger.

Broder Andreas

JOURNALIST I AUDIENS

For den, der med brændende interesse følger kirkens udvikling efter reform-konciliet, er det sært, og ikke altid opmuntrende, at være i Rom og have sin daglige gang i Vatikanstaten, når pave Paulus ved en udnævnelse, eller ved nogle linier i et brev, viser, at det er hans ubøjelige vilje at gøre alvor af den romerske kuries *aggiornamento*. Da meddelelsen kom, at paven havde udnævnt ærkebiskopen af Lyon, kardinal Villot til leder af den såkaldte koncil-kongregation, fik medarbejderne ved den yderligtgående reaktionære presse, der i sin tid antydede, at Johannes XXIII var «marxist», og som nu gennem måneder i grove ord har angrebet de høje prælater, Paulus VI har tillid til, endnu engang travlt. Også i dét, man kunne kalde Vatikanets kulisser hviskes disse angreb, og dét så utilsløret, at selv en nyankommen journalist fra et periferisk land som Danmark, ikke kan undgå at høre mumleriet.

Man hvisker om «den franske sovjet i kurien», og om disse udlændige, der absolut vil reformere kurien, og som vil have italienerne væk.

Det er nu ikke bare udlændinge, der vil reformere kurien. Pave Paulus fortsætter diplomatisk, men uden at fravige sin linie, den nødvendige reform af kirkens centraladministration. I februar 1966 udnævntes som man ved den franske ærkebiskop Garrone, Salihges efterfølger i Toulouse, og en af koncilets mest aktive fornyere, til proprefekt for kongregationen for seminarier og universiteter. Og nu er altså en anden, højt-begavet og fremtidsvendt franskmand kardinal Villot, udnævnt til leder af en kongregation, der blandt andet har til opgave at våge over præsteskabets «disciplin». Både de vordende præster og dem, der allerede er i embede, hører således nu under prælater, der er fast besluttede på at koncilets ånd skal præge, ikke blot kirkens øverste ledelse og de katolske intellektuelle, men også de menige præster. Ved harmløs forflyttelse (på papiret forfremmelse) af noen av kuriens medlemmer og ved at opmuntre de ældste til at trække sig tilbage, søger paven efterhånden indefra at gøre kurien til dét, den skal være: et instrument, der har til opgave at gøre pavens og koncilets beslutninger effektive.

I hin sal ved San Pietro, hvor man under koncilet efterhånden følte sig helt hjemme, giver den både joviale og tjenstvillige og skarpe monsignore Vaillanc (jeg har ikke truffet nogen, der kunne udtale hans navn) hver fredag en god og meget åbenhjertig, dels officiel, dels officios, orientering om, hvad der i den sidste uge er sket i Vatikanet, og især hvad der skal ske i den kommende. Bagefter stilles der spørgsmål, på italiensk eller fransk, og Vaillanc svarer med samme lethed på begge sprog. Undertiden har han en særlig foredragsholder med, og det er tilfældet i dag. Fore-

dragsholderen er kardinal, og er man kommet ind med 4-toget, tror man måske, at man skal stilles overfor en pompøs person i purpur og pragt. Men der har været et koncil, og uden at nogen har lagt merke til det, er en lille herre i gråt jakketøj kommet ind og har taget plads ved siden af Vaillanc. Det er ærkebiskopen af Quebec, kardinal Roy. Han fortæller om «lægfolket»s plads i kirkens øverste ledelse, og han understreger omhyggeligt, at han ønsker at tale med pressefolkene som ligemand med ligemænd. Hvad han da også gør under den efterfølgende diskussion. Sådan noget

Menneskelig varme og forståelse preger dette billedet som en amerikansk fotograf har tatt av en ordenssøster og hennes elever på en skole i utkanten av New York.

HOS PAVE PAUL

var vi vant til under koncilet. Det er opmuntrende at konstatere, at det altså fortsætter, også i Rom, hvor så mange ønsker, at koncilet skal være en afsluttet parentes i kirkehistorien. Ønsket er forgæves; når den Hellige Ånd har sat noget igang, fuldfører den sin gerning.

*

Den liturgiske ny-besindelse har andetsteds i Italien ført til mere overbevisende resultater end i Rom, hvor man i det underrettede miljø hævder, at kardinal Traglia, pavens vikar som biskop af Rom, er imod fornyelsen. Også i Rom er messen praktisk talt altid på italiensk, men det er jo ikke nok. Hvis man blot «gør det samme» på det levende sprog som man før gjorde på latin, hvis man ikke har opdraget hele Gudsfolket, præster og menighed, til at forstå, at hensigten med fornyelsen er alles aktive og højtidsfulde deltagelse i messen, så har man endnu langt igen. Fem uger igennem har jeg dagligt deltaget i messen i mange forskellige romerske kirker. De bedste dagligmesser fandt jeg i Santa Maria sopra Minerva, der har dominikansk betjening, og i en ret ukendt kirke, San Carlo ai Catinari, i nærheden af Largo Argentina. Den bedste søndagsmesse oplevede jeg i den engelske præsteskoie, Collegio Inglese, i via Monserrato. Vil man til en fin gregoriansk kirkekoncert, er det stadig i San Anselmo, det foregår. Også Birgitta af Vadstenas gode søstre på piazza Farnese har en smuk gregoriansk messe om søndagen. I en kirke, jeg ikke skal angive, oplevede jeg en koncelebration, der gjorde stort indtryk: mens hovedcelebranten i tavshed læste canon på latin, læste en koncelebrant hovedparten af samme canon på italiensk, langsomt og med kraftig stemme.

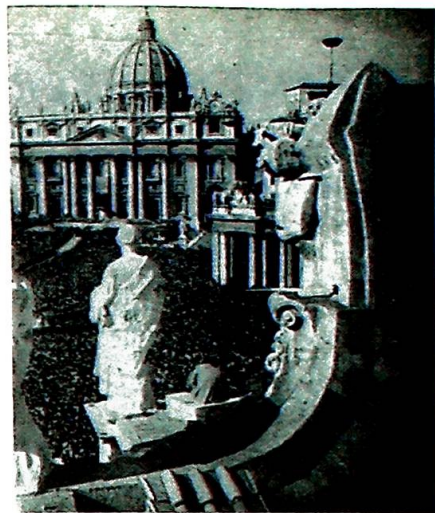
Når en amerikansk iagttager vil påstå, at i Rom er der ikke andre end paven, der forstår at fejre messe i overensstemmelse med ånden i den liturgiske reform, så har han ikke ret. Men sandt er det, at ingen af de celebranter, jeg i år har set og hørt i Rom, har formået at fejre messe med den fromhed og intensitet, der prægede Paulus VI, når han under koncilet celebrerede i eller foran San Pietro, og at gudsfolkets deltagelse i messen gennemgående er af ringere kvalitet end den, man kan opleve i

byer som Torino eller Bologna. Eller i Sotto il Monte, den lille norditalienske landsby, hvor Johannes XXIII kom til verden, og hvor David Turoldo og hans menighed på helt overvældende vis levendegør den gode og hellige paves ånd.

*

Fromhed og intensitet. De to ord må med, når man vil prøve at karakterisere Paulus VI. De må føjes til dem, der af sig selv falder i pennen: medynk, intelligens, poetisk sans, tro, udholdenhed. Under mit ophold i Rom blev det mig givet at være med ved fire audienser: to «almindelige» audienser i San Pietro; massemedia-audiensen for pressefolk, forfattere, kritikere, medarbejdere ved radio og TV, skuespillere, ligeledes i San Pietro; og endelig havde jeg den uventede og ufortjente oplevelse at blive modtaget af paven i Vatikanets Sala dei Paramenti hvor jeg havde en lille samtale med Paulus VI.

Mon jeg vil forarge en og anden, når jeg siger, at jeg egentlig ikke rigtig kan lide Peterskirken. Ikke lide den som kirke. Det veldige og meget prægtige rum indbyder ikke til tavshed og bøn. Andre kan se anderledes

på det. Da Henrik Ibsen første gang stod i San Pietro, havde han, skønt ikke-troende, en følelse af at stå ved porten til evigheden, og det var nok her, han fik den endelige inspiration til Brand: alt eller intet.

Men Paulus VI kan fylde det rum, der trods kunstværker og pragt kan forekomme tomt. Ved den første almindelige audiens havde paven valgt at tale om Sankt Peter. Og så var det vel, her i Kirken over Peters grav en «triumferende» tale, holdt af Peters efterfølger? O nej, det var det ikke. Paulus VI taler om Peters *svagheder*, der periodevis kom over ham: angst, mangel på tro, og til sidst fornægtelse, den dag, han måtte gå udenfor og græde bitterligt. «Stakkels Peter, sag-

(Forts. side 210)

LEKTOR WILHELM WIJN

Onsdag den 7. juni døde lektor Wilhelm Wijn. Lektor Wijn ble født i Nederland i 1897. Han valgte som ung mann å vie sitt liv til Kirkens tjeneste, studerte til prest i Rom og ble der presteviet i 1925. To år efter kom han til Norge og fikk seg her betrodd St. Sunniva menighet i Molde. I årenes løp kom han til å være prest i Tønsberg, Oslo og Bergen. En tid var han også Vikariatets sekretær og i noen år redaktør av St. Olav. Under den spanske borgerkrig fikk han lov å dra dit for å bruke sine journalistiske evner som krigskorrespondent. Tilbake derfra var han i sterk tvil om han kunne fortsette som prest og ba om å bli entlediget. Noen år efter ble hans anmodning innvilget av Rom.

De siste ti år virket han som lektor ved Alta høyere skole, hvor han sto høyt anskrevet både som pedagog og som medmenneske. Fra første stund av ble den unge Wijn glad i Norge og vokste helt sammen med norsk kultur og tankegang. Friluftsmenneske som han var, dyktig bo-

taniker, ble Norge snart hans annet fedreland. Like før han nådde pensjonsalderen ble han nødt til å søke avskjed på grunn av svekket helse. På tilbakeveien til sitt fødeland innhentet døden ham.

Både tidligere og nuværende kolleger og elever har med sorg mottatt budskapet om hans død. Hans åpne rettskafne sinn og hans store kunnskaper gjorde ham avholdt. Kirken mister i ham en god representant i det høye nord. Vi lyser fred over hans minne.

G. G.

OM EUKARISTIEN

Pave Paul VI har sendt ut en redegjørelse for Kirkens lære om Eukaristien, «Eucharistium Mysterium». «St. Olav» vil i neste nummer forsøke å gi en nærmere redegjørelse for instruksene som bl. a. inneholder en del bestemmelser som skal tre i kraft fra den 15. august.

KLOVNNEN BLE BERGET

Hei, klovn:

Det gjør ikke noe. Du skjønner, den nesen og den munnen din — de sa ikke så mye. Nesen er til å rynke på og lukte med — en klovn farger den rød fordi den i seg selv er så ubetydelig — man må jo gjøre vesen av noe. Med munnen spiser en og snakker med en og annen som likevel står der og snakker til en selv (som det sies i syforeningene: kakle — kakle). Har du prøvd å si noe til et sirkuspublikum? Nei — jeg håpet ikke det. Du skjønner, når vi klovner er i manesjen, da snakker vi ikke, ingen ville høre oss, de er jo forhåpentligvis opptatt med å le. Du har en sjel, jeg har sett det på øynene dine. De har sagt mer enn du ville klart om du sto på en kasse på Grønlands torv resten av ditt liv og agiterte for et eller annet. Kan du gjette hva som skjer når dette bladet du beretter i, kommer i postkassen vår? Jeg starter øyeblikkelig med en intens søken etter deg. Kjære klovn, hvorfor skulle jeg abonnere på den Gule faren dersom du ikke var der. Det er så mye som er høytidelig og verdig. Jeg kan ikke noe for det, jeg tror Vårherre har en meget god humoristisk sans. Husker du det du fortalte fra Tvekampen i TV? Da du og familien etablerte spillet om Olav Haraldson? Eller pavevalget i Kneipbrødfabrikken. Eller den lille hunden som fikk pølse på tunnelbanen? Også den skjorten som var for liten? Det er jo sånn verden er, jeg har mer syn for slikt enn alle silkekardinalene. — Det har vært ganger jeg ikke har lest annet enn din lille er vidunderlig å møte en bror, et menneske blant alle silkekappene — en gang imellom må en få øye på en vanlig tweedfrakk. Jeg vet at pave Johannes ville kost seg. Nei, fortsett du — noen hunder vil ikke ha skinkestek, men små smuler.

Bjørn Reitzel Westerso.

Herr redaktør.

La oss få beholde klovnen. Dette lille menneskelige innslag i et ellers noe tungt og teologisk tidsskrift frisker opp. Og det er som regel knakende godt skrevet. Tror De folk er redde for å gjenkjenne klovnen i seg selv? Er det derfor de protesterer? Så kjedelig verden ville bli om den lille klovnen som lever i oss alle skulle bli fjernet.

Lars Messerschmidt's artikkel «Et nytt tillitsforhold» var godt skrevet. Det som

forundret meg var Deres lille redaksjonelle presentasjon. Det begriper jeg ikke. De finner neppe en teolog i dag som ville hevde noe annet og de samme tankene er jo gang på gang understreket i konsiltekstene.

De hevder at De finner hans begrunnelse av autoriteten særlig interessant. Hvordan i all verden vil De ellers begrunne den, om De skal holde Dem til Skriftens ord? La oss få høre litt om det, det kunne bli en interessant tankeutveksling.

Det eneste jeg kan se i artikkelen som er noe ukonvensjonelt men helt riktig, er er at han hevder en må — når det gjelder autoriteten i kirken — skille skarpere mellom det pastorale og det rent administrative. På det administrative område har de kirkelige autoriteter intet løfte om den Hellige ånds bistand. Her er da også den kirkelige struktur i full omdanning henimot en rent demokratisk ordning. Kompetente prester og legfolk får etter hvert den innflytelse og det ansvar som tilkommer dem i den kirkelige administrasjon. Det er også meningsløst at en biskop skal sitte med eneansvaret på en rekke områder hvor han ikke er kompetent.

Til min kollega i Fredrikstad har jeg lyst til å bemerke følgende: Pedagogisk sett er det alltid galt å lære barn opp i noe som vi vet er forkjørt. Barneskriftemål med tilhørende skrifiespeil etc. fører barna inn i den rene moralisme. Moralismen er noe vi alle gjør front mot i dag, ikke minst i barneoppdragelsen. Kirken i flere land har tatt konsekvensen av dette og lar barna møte Kristus og Kirken først og fremst under kjærlighetens og tilgivelsens symbol: Den hellige kommunion.

Harald Taxt.

Til Klovnen i «bladet».

Kjære kollega.

Cirkusmanesjen i juni.

Vi er kolleger i den forstand at også vi lever av å male oss i ansiktet. Vi iler med å komme deg til unnsetning, eftersom du ikke lenger har nesen over vannet engang. At vi er uskjønne i ansiktet, i konvensjonell forstand, er ikke den egentlige grunn til at folk flest misliker oss. Nei, fordi vi er *anderledes*, et slags innsiden ut bilde av et høyst vanlig

menneske. Klovnen's oppgave er nettopp å vise at vi små mennesker er innbilske og masete. Og, å få publikumet til å le av det. Du må iallfall se å få *baken* over vannet igjen, og fortsette!!!

Skulle publikum fortsatt true med å jage deg ut av manesjen skal du ikke ta deg nær av det, ser du. For vi står i kulisene, dine kolleger blant gjøglere, lineansere, akrobater, tryllekunstnere, danserinner og musikanter, kort sagt alle vi som lever av å male oss i ansiktet, og puffer deg inn igjen.

For di vi i motsetning til de «pene, skikkelige, veltilpassede, pyntelige og energiske», er så naive å mene at vi kjenner *hemmeligheten* bak de u-malte ansiktene.

Mads.

En
klovn

Jeg takker jo alle sammen, både dere som skriver her og dere andre som har sendt brev de to siste ukene. En spesiell hilsen til den familien i Trondheim som var bekymret på vegne av sin lille sønn, han vil bli klovn når han blir stor. I neste nummer skal jeg ha sminket meg igjen — jeg er lykkelig.

«FARAO BRUKER TANKS»

Snarere tvertimot

Herr redaktør.

Jeg er hjertelig enig i det meste i HRM's redaksjonelle kommentar om krigens i Midtøsten («Faraos bruker tanks»); men på ett viktig punkt vil jeg anmelde min uenighet: Bak den umiddelbare konflikt, hevder HRM, ligger «Stormaktenes lek med tanken om enda en «krig pr. stedfortreder»... Så gal er verden, at en blodig krig mellom to fattige folk muligjøres fordi to supermakter søker å få ram på hverandre langt fra sine egne territorier.»

Jeg tror ikke det foreligger noen indikasjoner på at stormaktene har spilt den rolle som HRM her tillegger dem. Derimot er det meget som tyder på at både Sovjet-Unionen, U.S.A. og Storbritannia øvet press bak kulissene for å hindre konflikten, og begrense og stanse den da den først var blitt utløst. Sovjet-Unionen løftet ikke en finger for å støtte araberstatene militært under konflikten, til de arabiske lederes store forargelse. Man innskrenket seg til de verbale protester som både realinteresser og prestisjehensyn i de arabiske land gjorde nødvendige. De arabiske påstander om at amerikanske og engelske fly deltok i angrepene, ble karakteristisk nok aldri nevnt i russisk radio. At de vestlige stormakter på sin side skulle ha ønsket å føre «krig pr. stedfortreder» i Midt-Østen, er en enda mer usannsynlig tanke.

Jeg understreker dette fordi jeg tror det er viktig å basere utenrikspolitiske vurderinger på nøktern analyse av de kjensgjerninger som foreligger. Det resonnerer jeg refererte til, forekommer meg ikke å være basert på kjensgjerninger, men snarere på en seiglivet myte i norsk utenrikspolitisk tenkning: At stormaktene av vesen er aggressive, og små land av vesen fredelige. Den omvendte påstand ville også være en myte, men allikevel nærmere sannheten. I verden i dag kommer den største krigstrussel antagelig fra lokalt oppladet antagonisme, kanalisert gjennom små stater som kynisk bruker stormaktene som brikker i sitt nærsynte spill. Det hører med til stormaktenes globale ansvar å hindre slik antagonisme i å utløse krig; og man har ikke uten videre lov til å tro at de ikke tar et slikt ansvar alvorlig.

Lars Roar Langslet.

«St. Olav» henviser til «Blikk på tiden» i dette nr.

KRISTENDOM OG POLITIKK

Det er i full overensstemmelse med menneskenaturen når de juridisk-politiske strukturer opprettes på følgende grunnlag: Borgerne skal i stadig større utstrekning, og uten å bli utsatt for diskriminering, få reell mulighet til fritt og aktivt å være med på å bestemme det politiske samfunns juridiske grunnlag, og styre samfunnet, presisere arbeidsfelt og formål for de enkelte institusjoner, og velge styremaktene. Alle borgere skal huske at det både er deres rett og deres plikt å avgi en selvstendig stemme for å fremme det felles beste. Og Kirken ser med takknemlighet og respekt på deres aktivitet som i medmenneskers tjeneste vier seg til det offentlige stell og påtar seg ansvaret for det.

Samarbeidet mellom ansvarlige borgere krever en stadfestet lovgivning, om det skal ha en heldig innflytelse på det offentlige liv i hverdagen. Slike lover vil fordele oppgavene og funksjonene innenfor statsstyret og garantere en effektiv og uavhengig beskyttelse av de enkelte rettigheter. De rettigheter som tilkommer ethvert individ, enhver familie eller gruppe, og utøvelsen av disse rettigheter skal erkjennes, garanteres og fremmes på linje med de forpliktelser som hviler på alle borgere. Blant disse forpliktelser skal her nevnes at borgerne skal yde de materielle og personlige tjenester som det almene vel forlanger. Styremaktene skal vokte seg for å stå i veien for familiene, de sosiale eller kulturelle organisasjoner, og andre samfunn eller institusjoner som står mellom individet og staten. Langt fra å berøve disse deres rettmessige handlemåter, skal statsmakten tvertom positivt og systematisk støtte opp om den. Og borgerne selv, gruppevis som enkeltvis skal passe på ikke å gi myndighetene en urimelig makt, men heller ikke utidig forlange overdrevne fordeler og ydelser av dem, i den hensikt å innskrenke det ansvar som påhviler individene, familiene og andre sosiale grupper.

De kompliserte forhold i vår tid tvinger ofte myndighetene til å gripe inn i de sosiale, økonomiske og kulturelle spørsmål for å skape bedre forutsetninger for individenes og gruppenes frie utfoldelse av samtlige menneskelige verdier. Forholdet mellom sosialiseringprosessen og enkeltmenneskets selvbestemmelsesrett og utfoldelse kan tolkes forskjellig i de forskjellige land, med folkenes forskjellige grad av utvikling. Men om utøvelsen av enkelte rettigheter er blitt midlertidig innskrenket av hensyn til det felles beste, skal friheten gjenopprettes så snart situa-

sjonen har forandret seg. Og umenneskelig blir det når den politiske makt inn tar en totalitær eller diktatorisk holdning, som krenker individenes og de sosiale gruppers rettigheter.

Borgerne skal nære en offervillig og trofast kjærlighet til sitt fedreland, men uten trangsyn. Samtidig skal de besinne seg på det som tjener hele menneskeslekten med dens sammensetning av raser, folkeslag og nasjoner.

Kristi disipler skal være seg bevisst at de har et bestemt og spesielt kall innenfor det politiske fellesskap. De skal gi et tydelig eksempel på ansvarsbevissthet og vilje til å tjene det felles beste. Ved sin handlemåte skal de manifestere hvordan autoritet lar seg forene med frihet, det private initiativ med delaktighet og innlemmelse i samfunnets organiske helhet, den ønskelige enhet med den berikende differensiering. De skal akseptere at motstridende meninger om denne verdens anliggender kan være berettiget, og de skal respektere sine medborgere, både som enkeltpersoner og som medlemmer av en gruppe, når de saklig forfekter standpunkter som avviker fra deres. De politiske partier bør fremme de saker som ifølge deres oppfatninger tjener det felles beste, og de har aldri rett til å la sine egne interesser gå foran fellesnyten.

En samfunnsmessig og politisk utdanning er i våre dager uunnværlig for hele folket, men især for ungdommen. Det skal omhyggelig sørges for at alle samfunnsborgere blir i stand til å ta sin del av fellesskapets politiske aktivitet. De som er, eller kan bli, istand til å utøve politikken kunst — en av de vanskeligste, men også en av de mest verdifulle oppgaver — skal forberede seg til og prøve på å utøve denne kunst uten hensyn til egen fordel eller vinning. Med hederlighet og klokskap skal de bekjempe urett og undertrykkelse, enkeltmenneskers eller politiske partiers vilkårlige herredømme og intoleranse. De skal vie sine krefter til ærlig og rettferdig å tjene alle med kjærlighet og politisk mot.

(Fra det annet Vatikankonsils pastorale konstitusjon:
KIRKEN I VERDEN AV I DAG.)

NORSK FATTIGDOM

Vi mennesker har en høyt utviklet evne til å slippe fra ubehagelige krav og realiteter — ved å snakke om noe annet. Det gjelder oss alle, også katolikker selvfølgelig. Det er jo ikke til å komme utenom at mange av de ting vi brenner for og slåss om som katolske kristne ikke hører til de vesentligste spørsmål i dagens verden. Vi går utenom problemet krig—fred, nøden i verden og budet om å elske hverandre — fordi vi innbiller oss at andre ting er viktigere. Detaljer i liturgien, belysningsarmaturen i en kirke, de unges tanker og alt det andre i dagliglivet som ikke svarer til våre forestillinger om en pen og skikkelig tilværelse, får oss til å skrive brev, holde prekener for hverandre med løftet finger — og glemme det som vi egentlig er satt til.

På samme måte er det kyndige, beleste og sikkert aktverdige mennesker ellers i vårt samfunn som berger seg unna ubehagelige spørsmål og krav — ved å snakke om noe annet. Av og til påstår de også at dette «noe annet» er det viktigste.

Vi har liggende en trykksak og et avisutklipp som belyser dette, tror vi. Trykksaken er pave Pauls rundskrivelse «Om folkenes utvikling» som nettopp har kommet i norsk oversettelse, et dokument hvor paven uten omskrivninger sier at de fattiges vrede vil skylle over oss i en katastrofe hvis vi ikke i 11. time deler vår overflod med de underutviklede land. Avisartikkelen er skrevet av herr Per Kor-

sell, trykt i Morgenposten 8. juni. Dens innhold er ikke av det slag vi forbandt med det gamle, ofte romslige «Svært»: «Vi bør ikke påta oss flere store økonomiske ofre for India. Det er absurd å tro at vi alene kan reise rundt og frelse all verden fra fattigdommens forbannelse. En bør m.a.o. først feie for sin egen dør før en rykker ut og gjør storrengjøring hos andre. Det er nok av mennesker her i vårt eget land som lider nød og som trenger hjelp av alle slag.

La oss heller konsentrere oss om dem og knuse fattigdommen ført og fremst her i vårt eget lille Norge. Først når det er gjort bør vi se hva som kan gjøres i andre land. Det kan være fristende å slutte med å si at vi her på bjerket bør rette en

appell til det indiske folk om at de endelig engang bør våkne opp og forsøke å hjelpe seg selv slik som andre folk i andre land har måttet gjøre det. De bør for sin egen skyld kvitte seg med sine mange guder og gudinner. Sine djevler, fakirer, slanger, hellige okser, skabbede apekatter og rotter bør de i fornuftens navn jage ut av sine templer. Først når dette er gjort kan hjelp ydes fra andre land. Men gjør inderne dette behøver de kanskje ingen hjelp fra andre i det hele tatt.»

Før Korsell kommer til denne konklusjon har han tatt for seg misjonærenes spesielle innsats:

«Vel, selvsagt gjør de så godt de kan disse våre såkalte — hvite ambassadører, — men tross i alt blir innsatsen de gjør mest å regne som en dråpe i havet. På misjonærenes debetside bør det også føres opp at storparten av dem er velmenende, men også uvitende mennesker. En god del av dem er også religiøse fanatikere og de får ta skylden for at India er blitt forsynt med en god del nye djevler, pluss et helvete som venter noen hver av dem hinsides.

Som bekjent har vår religion adskillige djevler å rutte med, men om de egner seg til eksport for å avhjelpe den materielle nød der i landet kan en trygt sette et stort spørsmålstegn ved. Til tross for at misjonærer har virket i landet i over hundre år er nøden og uvitenheten blant folk

(Forts. n. side)

PASTOR d'AUCHAMPS ROMREJSER

ROM - ASSISI, 22. sept. — 6. okt. 15 dage - FLY. D.kr. 1275.

Program over turene og alle opplysninger:

Statsaut. revisor Erik Schwartz & frue, Ø. Farimagsgade 18, Kbh. Ø. - Tlf. ØRBRO 464X.

SANKT ANNÆ REJSER

KULTURPERLER ROM - FIRENZE, 29. sept. — 13. okt. 15 dage - FLY. D.kr. 1275.—.

Program over turene og alle opplysninger:

Lærerinde Annie Rastrup, Amagerbrogade 45, Kbh. S. - Tlf. SU 86.

Pave Paul VI: OM FOLKENES UTVIKLING

er rettet til alle mennesker. Kjøp og les den i sommer! Kr. 5,—. I Oslo er den til salgs i de større bokhandlere og ellers hos sogneprestene.

ST. OLAV FORLAG, Akersvn. 5, Oslo 1 - Tlf. 20 72 48.

GODE BØKER

UTSØKTE GRAMMOFONPLATER

får De ved å avlegge et besøk i

ST. OLAV BOKHANDEL, Akersveien 5, Oslo 1.

Åpent til kl. 16, lørdager til kl. 14.

Telefon 20 72 48.

NB: De tre siste ukene i juli er bokhandelen lukket.

like stor og en må derfor ha lov til å tro at skal landet hjelpes kan ikke dette skje ved at stadig mer og mer av vår religion pumpes inn i landet. Heller ikke kan det skje ved at norske menn og kvinner i hus og hytter ivrig tømmer sine sparebøsser ned i en eller annen «snild» og from misjonærs lommer.»

Det er tragisk at Morgenposten øyensynlig nå blir et forum for slike ekstreme standpunkter. Men vi tror ellers ikke at man så lett her kan snakke seg vekk fra realiteten. Blant annet har nettopp denne avisens trofaste leserkrets atskillig kjennskap til misjonærenes innsats og vet at den virkelig er verd noe. På samme måte vil de eventuelt vurdere forholdet mellom den materielle nød i Norge og nøden i Det fjerne østen, Afrika og Latin-Amerika.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	}	Oslo
Bispegården		
St. Joseph's Institutt		
Vor Frue Hosp. Nerveavd.		
St. Dominikus kirke		
Lunden Kloster	}	Arendal
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem		
Sta. Katarinahjemmet		
St. Franciskus Kirke		
St. Franciskus Hosp.		
St. Pauls Kirke	}	Bergen
Vår Frue Kirke		
Marias Minde		
St. Franciskusøstrenes Moderhus		
Øyenklinikken		
St. Josephs Hosp., Drammen	}	Hammerfest
St. Torfinns Klinik, Hamar		
St. Elisabeth Inst.		
St. Mikael's Kirke		
St. Mikael's Prestegård		
St. Theresia Hosp.	}	Hønefoss
St. Franciskus Hosp.		
St. Magnus Kirke		
St. Magnus presteg.		
St. Elisabeth Hosp.		
Vår Frue Kirke	}	Tromsø
Bispegården		
St. Olavs Kirke,		
Bispegården		
St. Olavs kirke		
St. Olavs Prestegård	}	Tønsberg
St. Olavs Klinik		

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

LESERNE SKRIVER

Da det var undertegnede som fremkom med protesten under Kvinneforbundets landsmøte i forbindelse med lovvedtaket og Formålsparagrafen, gjør jeg herved oppmerksom på at det ikke — som det står i det utsendte referat — var Forbundets innsats «innad», min protest gjaldt, men representasjonen *utad*. Paragraf 2, 2. ledd lyder nu: «Forbundet skal representere Norges katolske kvinner ved skandinavisk katolsk samarbeid og overfor utlandet forøvrig, særlig overfor Union Mondiale Des Organisations Feminines Catholiques og være med i denne verdensunions omfattende arbeid.» Jeg mener fortsatt formålsparagrafens ledd 2, som gjelder representasjonen *utad*, burde ha hatt med følgende passus: «Forbundet skal representere Norges katolske kvinner overfor andre norske kvinneorganisasjo-

ner og ved skandinavisk...». Formålsparagrafens 1. ledd gjelder arbeidet *innad*.

Da referatet er misvisende på dette punkt, og spørsmålet har prinsipiell betydning, ønsker jeg å komme med denne beriktigelse. Det må forøvrig overveies om ikke formålsparagrafen bør utvides til også å omfatte representasjon *overfor Kirken (Biskopene), myndigheten m. v.* Legfolkets — og dermed også kvinnenes ansvar — i det kristne arbeide ble fastslått under det II. Vatikankonsil — og dette er et stort og krevende ansvar. Det bygger på *frivillighetens* prinsipp.

For at saken skal bli klarlagt som noe mere enn kverulantisk flisespikkeri, er det i denne forbindelse tydeligvis nødvendig å henvise til verdensunionens formålsparagraf: Unionen skal tjene som bindeledd og utvekslingsentrum for katolske kvinneorganisasjoner over hele verden; den skal virke for at den kristne tanke når ut til menneskenes hverdag; den skal fremme og koordinere de katolske kvinners bidrag til det internasjonale liv og representere de katolske kvinner i verden og overfor offisielle sammenlutninger (organismer).

Det sier da seg selv at de nasjonale forbunds formålsparagrafer i størst mulig grad bør følge opp disse Unionens intensjoner — innenfor det lokale, nasjonale samfunn. *Baby Johannessen.*

FØR DE REISER PÅ FERIE:

Vennligst husk kontingenten til ST. OLAV for 1967! Mange har glemt den.
Kr. 25,— (Utl. kr. 30,—) Postgiro 153 21.

Eksp.: Akersveien 5, Oslo 1.

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl. 17—19.

LEGMANSRÅDET
OSLO KATOLSKE BISPEDØMME
Kontortid hver onsdag kl. 18—20 i Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26.

KATOLSK INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

GUTT som skal gå på ØKONOMISK GYMNAS i Oslo søker hybel hos en katolsk familie i Oslo vest. Tar gjerne barnepass etter avtale. Henvendelse:

Leif Eriksen, Vestad, Elverum.

«Bær hverandres byrder», Gal. 6,2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag kl. 11—15, i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II, Oslo 3.

de paven, og stakkels os.» Og alligevel kunne Gud bruge Peter. Som han kan bruge ethvert skrøbeligt menneske, der er villigt til at være redskab. Og mens den hvide skikkelse derhenne under Berninis baldakin taler til os, først på italiensk, derefter på fransk, og, lidt kortere, på engelsk, tysk og spansk, glemmer man pragten for dette menneskes ydmyge storhed.

Ved den anden almindelige audiens er der blandt de tilstedeværende seks tusinde borgere fra det katastroferamte Firenze. De er kommet for at takke paven fordi han besøgte byen og fejrede Julens midnatsmesse i den genåbnede Duomo, og de har symfoniorkester og vældigt sangkor med.

Også en del syge, som paven hagefter hilser på og velsigner, hver enkelt.

Det var den anden maj, der til det kloster, hvor jeg boede, kom en kurér fra Vatikanet med brev om, at paven ville modtage mig den følgende dag kl. 12 i Vatikanets Sala dei Paramenti. Audiensen fandt sted efter det meget forenklede ceremoniel, der indførtes af Johannes XXIII, og som den nuværende pave har gjort yderligere ligetil.

Da Theodor Suhr i 1939 var blevet bispeviet i Rom, viste han mig den store venlighed at tage mig med til en audiens hos Pius XI. Det er nærliggende at sammenligne og konstatere den store udvikling, der har sket. Pius sad på en trone, til hvilken mange trin førte op. Man stod nedenfor trinene, og der var ikke tale om at give hånd.

Pius XI var venlig og faderlig, men både materielt og på anden måde forekom han fjern fra den audienssøgende.

Paulus VI sidder i en lænestol, ved hvilken der ikke er andet usædvanligt end at den forekommer temmelig ubekvem. Stolen står direkte på gulvet, uden trin og uden baldakin.

Efter at gæsten har kysset Paulus VI's koncilring (af forgyldt stål), tager paven hans hånd i begge sine, og giver tegn, at han skal rejse sig. Hans

hjertelige og meget intense blik understreger hans velkommen.

— Det er sjældent, jeg har lejlighed til at tale med en dansker, en skandinaver, siger paven, og jeg er glad for, at De er journalist. Så kan jeg benytte lejligheden til at sende en varm hilsen til Danmark, til de nordiske lande. Og ganske særligt til pressen, og til dem, der har det kald at skrive.

Jeg får lejlighed til kort at sige tak for pavens utrættelige arbejde for fred i Vietnam, og for hans sidste rundskrivelse om udviklingslandene, der så stærkt understreger den kristnes pligt til at beskæftige sig med politik, specielt verdenspolitik.

Så taler paven om den skrivendes kald, om pressens betydning og ansvar. Paulus VI er søn af en journalist, og det er formentlig medvirkende til Vatikanets endrede holdning overfor pressen, siden koncilet. Der er ikke blot de ugentlige pressekonferencer. Men i selve Vatikanet er der åbnet et velindrettet kontor for de akkrediterede journalister, med stort bladhold (også kommunistiske og ateistiske aviser), skrivemaskiner, telefonbokse, radio og fjernsyn.

— Journalisten, siger paven, er mellemmand mellem sandheden og det store publikum. Ligesom præsten er han *ordets* tjener. Han er offentlighedens *guide*. Det er en gerning, man må elske. Et stort kald, når man er

R.I.P.

WILHELM WYN (WIJN)

lektor ved Finnmark off. Gymnas døde stille 7. juni, styrket ved kirkes hellige sakramenter.

Requiemmesse ble sunget i St. Olavs kirke og jordfestelsen fant sted på Vår Frelsers Gravlund 14. juni.

Be for hans sjel.

KRISTIANSAND S.

DET LIGGER I NAVNET
TAPET FÅR DE HOS

TAPET OG KUNST

Tøllbodgt. 15 a - Tlf. 23 930

ARENDALE

ADEL ELLEFSEN

Aut. Installasjonsforretning

Tlf. 21 756 - Arendal - Tlf. 22 460

BYGGMESTER
HANS NILSEN

Neset 362
Arendal
Tlf. 22 647

ARENDALE

MØRLAND-SKO

Tlf. 22 802

Selvvalgsforretning

SHELL — ARENDAL

TELEFONER:
Kontor 22 013
Anlegget 21 848

DRAMMEN

GUSTAV THIELEMANN

Pølse- og hermetikkfabrikk

Tlf. 83 41 84 - DRAMMEN

Utstyr for leger og sykehus

Drammen Bandageforretning

Øvre Storgt. 7 - Tlf. 83 11 71

TYRILYS

A/S TYRI
FABRIKKER
Drammen

Har også landets eneste bivokspresseri

GUSTAV BØHM & SØN A/S

Bakeri og Konditori

Drammen

sig sin indflydelse og sit ansvar bevidst.

Pavens sidste ord til sin gæst er mere personlige. Og så smiler han og siger:

— Jeg har en lille gave til Dem, til minde om vort møde.

Tre dage efter dette uforglemmelige møde gav paven i San Pietro sin store fælles audiens for alle, der har med massemedier at gøre, i anledning af massemediernes søndag.

Her indledte han sin tale med ordene «Kære venner, kære brødre», og han fortsatte:

— Den, der har med massemedier at gøre, må først og fremmest være opfyldt af kærlighed til medmennesket. Han skal ikke søge folks bifald, men folkets bedste. Den virkelighed, journalisten, forfatteren eller kunstneren beretter om, kan ofte være trist. Men når hans beretning gennemstrømmes af kærlighed til medmennesket, får

den et skær af godhed og skønhed der kan virke opløftende på læser og tilskuer.

Efter at vi alle havde bedt Fadervor i kor med paven, gik Paulus VI hen og gav hånden til nogle af dem, der sad på de første rækker, og blandt dem Gina Lollobrigida og Claudia Cardinale. Hans varme og intense blik fik den tilstedeværende til at mindes disse ord fra Evangeliet: og han ynkedes såre.

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S
ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

SØREN HANSSEN
Kolonialforretning

Langes gt. 6 - Oslo
Telefon 20 37 24

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05
Privat 55 77 87 - 69 43 72

Byggevarer - Beslag - Ovner
Verktøy - Fliser - Linoleum
Tapeter - Farvehandelvarer
Kjøkkenutstyr

THIIS & CO. A/S

Haakon VII's gt. 1, Oslo
Sentralbord 41 77 30

NORENBERG & CO. A.S

MARGARINFABRIKK

OSLO

Leverandør av den bekjente
«NOCO» margarin

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

E. Sunde & Co. Rørleggerbedrift A/s

Varme- og sanitæranlegg

WISBECH
ARTISERSELSKAP

MAJORSTUA - OSLO
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

HØYESTERETTSADVOKAT

GEORG LOUS

DRAMMENSVERN. 4 - OSLO

Et godt tilbud!

«On The Rocks» glasset
„Portofino“

Laget av tindrende klart glass.
Snoobbete i utførelsen og stø i formen.

Et alle tiders all-round glass.
Pris pr. stk. kr. 3.50.

Vi sender over hele landet mot postoppkrav.

Walligani

Stortingsgt. - N. Slottsgt.
Vikaterrassene.

OBS: Bestilling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o. l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo. Tlf. 20 72 48.

HELTENE ER TRETTE

Alan Resnais er en av de intelligente unge franske filmskapere, med en forkjærlighet for politisk tanketunge problemfilmer i et raffinert bildesprog. I «Krigen er slutt» er det avstanden mellom drøm og virkelighet han tar for seg: Vi ferdes i et spansk emigrantmiljø i Frankrike, der aldrende republikanere holder liv i borgerkrigs-problematikken fra 30 år tilbake, og foretar farlige sabotasjerferder inn i Franco-Spania. Dermed blir det en studie i *twil* — dagens spanske ferie-paradis er ganske visst (som et stort antall andre europeiske land) et udemokratisk samfunn, men preget av både velstandsøkning og politisk liberalisering. Og emigrantene er altså 30 år eldre og egentlig ute av takt med spansk hverdag — tiden har leget så mange sår i hjemlandet uten at de har kunnet eller villet registrere det, fordi det ville slå bunnen ut av deres livsmot og eksistens. For oss norske, som lenge har delt emigrantenes unyanserte bilde av dagens Spania, er dette en særlig interessant film, fordi dens skildring av de revolusjonære korsfarernes tragedie virker så sannferdig. Yves Montand, hvis politiske sympatier ligger hos spaniere nord for Pyreneene, gir et fint portrett av kureren Diego — et menneske som oppdager at i konflikten mellom ideal og tid kan sistnevnte trekke det lengste strå. Omveltningen og hevnen dør med de mennesker som levde for den — tilbake blir tålmodets langsomme linking, og den er ikke heltenes sak. Emigrantens psykiske spaltning mellom det fedreland han forlot og det som tiden gjør ut av dette landet — *uten ham* — gir Resnais stoff til en fint fortalt og overbevisende miljøskildring. Virkeligheten er en hard skole. Den avslører hva Diego uttrykker slik: «Spania er blitt en sovepute for lyriske radikaler». Et Spania som ikke eksisterer utenfor en håndfull menneskers forrådte drøm.

Yves Montand og Ingrid Thulin
i «KRIGEN ER SLUTT»

SPENCER TRACY

er død, 67 år gammel. Ham vil vi savne. Sammen med *Frederic March* og *Burgess Meredith* utviklet han seg gjennom et langt liv i filmen til dette sjeldne: En amerikansk karakterskuespiller av fint merke. Hans irsk-katolske bakgrunn tillot ham også å levendegjøre en rekke presteskikkelser, blant annet sosialpioneren Father Flanagan i «Boys Town». Men det er fra hans senere år vi husker fremragende prestasjoner: Den dypt menneskelige dommeren i «Dommen i Nürnberg», forsvarsadvokaten i *Stanley Kramers* «De skal arve vinden» (der han spilte mot *Frederic March's* farlige bibelfundamentalist og folketaler J. J. Bryan) og hans monumentale innsats som fiskeren i «Den gamle mann og havet», etter

Ernest Hemingways roman. Han kunne gi stor kunstnerisk kvalitet til en «vanlig» Western (som i «En mann gikk av toget») og slippe seg løs i vill farse (som i «Brudens far» og «Det er en gal, gal, gal verden»).

Bak denne allsidighet lå en enkel hemmelighet: Han var egentlig alltid seg selv. Det skal det personlighet til, i filmfaget. I farten minnes vi bare én annen filmskuespiller som kunne tillate seg å fylle et utall roller med den samme identitet: *Jean Gabin*. Spencer Tracy's ansikt ble etterhvert rynket som et landkart og den viltre luggen ble hvit, men øynene og smilet fortalte uforanderlig om et varmt og forståelsesfullt menneske. Det begynte i sentimentalitet (som i den tårevætede og hule «San Francisco»), men ble etterhvert temmet inn under kunstnerisk kontroll og autoritet uten at hjertelaget gikk tapt. Hans appell var sterk, fordi den var ekte og opprinnelig — instinktivt frigjorde han seg for Hollywoods korttenkte forestillinger om *glamour*. I en industri hvor alderen var bannlyst, og midlene til å skjule den talløse, aksepterte han å *eldes*, synlig, verdig og vakkert. Fra skipperen i «På de store banker» (som var hans gjennombrudd) til sin siste film legemliggjorde han ukunstlet sitt slektledds «amerikanske drøm». Noen av hans filmer vil nok dukke opp igjen i filmklubbene fremover, og fortelle ikke bare om en fin kunstner, men om en tid da det amerikanske sinn ennå levde på arven fra pionertiden — uskyldig og urokelig i sin optimistiske tro på menneskets evner og hjerte, før tvilen og livsleden erobret også den nye verden og gjorde den *sophisticated* og gammel av sinn.

brm.

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.